

Dự báo xuất khẩu thủy sản Việt Nam năm 2021 đạt 9 tỷ USD. Để đạt mục tiêu xuất khẩu, thời gian tới ngành thủy sản cần mở rộng thị trường, thích ứng với tình hình mới, tạo ra sản phẩm đáp ứng thay đổi của người tiêu dùng tại các thị trường xuất khẩu.

NHIỀU DƯ ĐỊA CHO XUẤT KHẨU THỦY SẢN 6 THÁNG CUỐI NĂM 2021

Minh Ngân

Xuất khẩu thủy sản duy trì lợi thế cạnh tranh

6 tháng đầu năm 2021, theo số liệu của Tổng cục Thống kê, kim ngạch xuất khẩu thủy sản ước đạt trên 4,1 tỷ USD. Hầu hết các mặt hàng, thị trường tiêu thụ sản phẩm thủy sản xuất khẩu chính của Việt Nam đều đạt mức tăng trưởng khá. Chỉ tính riêng mặt hàng tôm xuất khẩu của Việt Nam trong 6 tháng đầu năm 2021, tổng kim ngạch đạt 1,7 tỷ USD, tăng 13% so với cùng kỳ năm ngoái. Những thị trường quan trọng như Mỹ, Nhật Bản, Hàn Quốc, Đức đều đang gia tăng lượng tôm nhập khẩu từ Việt Nam. Trong đó, xuất khẩu tôm sang Mỹ tăng trưởng hàng tháng 45-46%, sang Nhật Bản tăng 17%, sang Hàn Quốc tăng 10%, Đức 60%, sang Anh tăng 15%. Hiện, trừ Mỹ và Trung Quốc, mặt hàng tôm xuất khẩu của Việt Nam đang đứng vị trí số 1 tại hầu hết các thị trường.

Thủy sản là một trong những mặt hàng đã khai thác khá tốt các cơ hội từ Hiệp định thương mại tự do Liên minh châu Âu-Việt Nam (EVFTA). Theo Hiệp hội Chế biến và Xuất khẩu Thủy sản Việt Nam (VASEP), EU chiếm trên 14% xuất khẩu tôm của Việt Nam, đứng thứ 3 sau thị trường Mỹ, Nhật Bản. Ngoài ra, xuất khẩu mực, bạch tuộc,

ngheo, cá ngừ và các loại cá biển khác sang thị trường EU trong nửa đầu năm cũng mang lại kim ngạch khả quan hơn nhiều so với cùng kỳ năm 2020. Theo cam kết Hiệp định EVFTA có khoảng 220 số dòng thuế các sản phẩm thủy sản có thuế suất cơ sở 0-22%, trong đó phần lớn thuế cao từ 6-22% được về 0% ngay khi Hiệp định có hiệu lực, số dòng thuế còn lại sẽ được cắt giảm về 0% theo lộ trình 3-7 năm. Một số mặt hàng đang chịu thuế cao được về 0% như: Tôm hùm, cá tuyết Phương Nam, cá ngừ vây xanh Đại Tây Dương, tôm hồng, hào, điệp, mực, bạch tuộc, ngao, bào ngư, ốc chế biến...

Năm 2021, tác động của đại dịch Covid-19 khiến nhu cầu tiêu thụ sản phẩm thủy sản của người tiêu dùng các nước có sự thay đổi. Theo đó nhu cầu các sản phẩm có giá vừa phải, phù hợp mặt bằng thu nhập đang bị sụt giảm tăng lên như: Cá, tôm cỡ nhỏ, surimi, chả cá, một số loài cá biển... Đáng chú ý, nhiều sản phẩm thủy sản xuất khẩu chủ lực của Việt Nam như tôm, cá tra, cá ngừ, cua ghe, nhuyễn thể 2 mảnh vỏ... nằm trong nhóm các loài thủy sản được tiêu thụ nhiều nhất trên toàn cầu. Trong đó, nhu cầu tôm sẽ vẫn ổn định vì là lựa chọn của người tiêu dùng ở các thị trường lớn,

như: Mỹ, EU, Nhật Bản, Australia... Mặt khác, ảnh hưởng của đại dịch Covid-19 cũng đã định hình xu hướng mua, bán online và thúc đẩy bán lẻ gia tăng. Theo đó, xu hướng hình thành thói quen nấu ăn tại nhà khiến nhu cầu của phân khúc bán lẻ qua kênh siêu thị sẽ tăng lên, kèm với đó là tăng nhu cầu các dạng sản phẩm tiện lợi, ăn liền, chế biến sẵn đối với các mặt hàng thủy sản như: Đồ hộp, hàng khô, bữa ăn tiện lợi... Sự thay đổi này được xem là một trong những lợi thế tạo cơ hội cho các doanh nghiệp xuất khẩu thủy sản mở rộng khai thác gia tăng kim ngạch xuất khẩu sản phẩm thủy sản Việt Nam vào các thị trường xuất khẩu.

Bên cạnh những kết quả đạt được, xuất khẩu thủy sản Việt Nam cũng đang phải đối mặt với thách thức như: Quy mô sản xuất nhỏ lẻ; chất lượng và giá trị gia tăng của ngành thủy sản còn thấp; sức cạnh tranh sản phẩm hàng hóa thủy sản trên thị trường khu vực và quốc tế chưa cao; dịch Covid-19 xảy ra khiến chuỗi cung ứng toàn cầu bị đứt gãy, nhu cầu sụt giảm và thay đổi; cảnh báo thẻ vàng của Ủy ban châu Âu (EC) chưa được gỡ bỏ; giá thành sản xuất cao; chi phí logistics tăng.

Nhiều dư địa cho xuất khẩu thủy sản 6 tháng cuối năm

Dự báo 6 tháng cuối năm 2021, nhu cầu tiêu thụ các sản phẩm thủy sản tiếp tục tăng do cuối năm thường diễn ra các dịp lễ hội, tết dương lịch, lễ Noel. Trong khi các đối thủ cạnh tranh của Việt Nam như: Ấn Độ, Indonesia, Thái Lan... đang chịu ảnh hưởng lớn bởi dịch Covid-19. Đây sẽ là những thuận lợi cho thủy sản Việt Nam gia tăng xuất khẩu hướng tới mục tiêu đạt kim ngạch xuất khẩu thủy sản năm 2021 từ 8,8-9 tỷ USD.

Mục tiêu chiến lược đến năm 2030, tốc độ tăng trưởng giá trị sản xuất thủy sản Việt Nam sẽ đạt 3,0 - 4,0%/năm; tổng sản lượng thủy sản sản xuất trong nước đạt 9,8 triệu tấn. Trong đó, sản lượng nuôi trồng thủy sản 7,0 triệu tấn, sản lượng khai thác thủy sản 2,8 triệu tấn; giá trị kim ngạch xuất khẩu thủy sản đạt 14 - 16 tỷ USD. Đến năm 2045, thủy sản trở thành ngành kinh tế thương mại hiện đại, bền vững, có trình độ quản lý, khoa học công nghệ tiên tiến; là trung tâm chế biến thủy sản sâu, thuộc nhóm ba nước sản xuất và xuất khẩu thủy sản dẫn đầu thế giới.

Các chuyên gia cho rằng, xuất khẩu thủy sản 6 tháng cuối năm 2021 còn nhiều dư địa gia tăng thị phần vào các thị trường xuất khẩu chủ lực, mở rộng xuất khẩu vào thị trường tiềm năng, do nhiều quốc gia đã triển khai tiêm vaccine rộng rãi, nhu cầu tiêu thụ thủy sản của người dân tăng lên, đặc biệt ở hai thị trường xuất khẩu thủy sản lớn của Việt Nam là Mỹ và EU.

Mỹ sẽ tiếp tục là điểm sáng cho thị trường xuất khẩu thủy sản Việt Nam, trong đó các mặt hàng tôm, cá tra, cá ngừ và các hải sản khác sẽ gia tăng. Đặc biệt, Việt Nam có cơ hội nhiều hơn trong xuất khẩu tôm sang thị trường Mỹ, khi Ấn Độ - nguồn cung lớn nhất về tôm tại thị trường này đang gặp khó khăn về sản xuất do dịch bệnh Covid-19.

Thị trường EU đang được xem là điểm đến kỳ vọng của các doanh nghiệp xuất khẩu thủy sản Việt Nam. Mặc dù sự hồi phục kinh tế của khối thị trường này chậm hơn so với Mỹ, nhưng nhu cầu tiêu thụ đang hồi phục rõ rệt, khi dịch Covid-19 được khống chế dần tại EU. Các nhà nhập khẩu châu Âu có xu hướng quan tâm hơn đến các nhà cung cấp thủy sản Việt Nam với lợi thế thuế quan từ hiệp định EVFTA và nguồn nguyên liệu ổn định.

Hiệp định Thương mại tự do Việt Nam - Vương quốc Anh (UKVFTA) đã được ký kết trong năm 2020, có hiệu lực vào đầu năm 2021 đã tạo ra động lực tăng trưởng mới cho sản phẩm thủy sản của Việt Nam với những thuận lợi về thương mại, ưu đãi thuế quan mở ra nhiều cơ hội

thúc đẩy xuất khẩu cho hàng loạt mặt hàng xuất khẩu tỷ USD của Việt Nam vào thị trường Anh giàu tiềm năng. Hầu hết thuế nhập khẩu các mặt hàng tôm nguyên liệu (tươi, đông lạnh, ướp lạnh) của Việt Nam vào Anh được giảm từ mức thuế cơ bản 10 - 20% xuống 0% ngay khi Hiệp định UKVFTA có hiệu lực.

Với nhu cầu tiêu thụ thủy sản ngày càng tăng, Trung Đông được xem là một trong những thị trường mới và còn nhiều dư địa tăng trưởng cho các doanh nghiệp xuất khẩu thủy sản Việt Nam trong thời gian tới. Đây là thị trường có nhu cầu rất lớn về các mặt hàng thủy sản như tôm, cá tra, cá ngừ hộp, cá thu hộp, cá khô... Tiêu chuẩn chất lượng áp dụng đối với nhóm hàng này cũng không quá khắt khe như tại các thị trường EU, Mỹ và Nhật Bản. Hiện, thủy sản là một trong 5 mặt hàng xuất khẩu lớn nhất của Việt Nam tại khu vực Trung Đông. Đáng chú ý, mặt hàng cá tra Việt đã có chỗ đứng và tạo được niềm tin đối với người tiêu dùng ở thị trường này. Ngoài cá tra, sản phẩm cá ngừ đóng hộp của Việt Nam cũng có nhiều cơ hội để đẩy mạnh xuất khẩu sang thị trường Trung Đông.

Việt Nam cũng đã mở được một số thị trường mới, đặc biệt thị trường Nga, ngay trong tháng 3 vừa qua, Việt Nam đã có 18 doanh nghiệp được phép xuất khẩu thủy sản vào Nga.

Đồng thời, các hiệp định thương mại tự do song phương và đa phương cùng với hoạt động xúc tiến thương mại, như: Xây dựng thương hiệu sản phẩm, quảng bá hình ảnh thủy sản, kết nối giao thương... tiếp tục là những yếu tố tích cực tác động tới xu hướng phát triển của thủy sản Việt Nam không chỉ trong 6 tháng cuối năm 2021 mà còn tác động tích cực vào tăng trưởng xuất khẩu thủy sản trong những năm tiếp theo. Ngoài ra, VASEP cho rằng, nguồn nguyên liệu tốt, ổn định và năng lực chế biến hiện đại sẽ tiếp tục là thế mạnh của các doanh nghiệp chế biến, xuất khẩu thủy sản của Việt Nam./.

NGUY CƠ GIA TĂNG GIAN LẬN XUẤT XỬ THƯƠNG MẠI

Thu Hường

Thời gian gần đây, số lượng các vụ việc, chống lẩn tránh biện pháp phòng vệ thương mại, gian lận xuất xứ nhằm vào hàng hóa xuất khẩu từ Việt Nam đang có xu hướng tăng lên. Vì vậy, các chuyên gia thương mại cho rằng, cần phải có giải pháp hữu hiệu để giải quyết bài toán lẩn tránh bất hợp pháp trong phòng vệ thương mại, nhất là khi Việt Nam ngày càng tham gia nhiều Hiệp định thương mại tự do (FTA).

Nguy cơ hàng hóa “đội lốt” hàng Việt Nam ngày càng gia tăng

Vài năm trở lại đây, hàng hóa xuất khẩu của Việt Nam thường xuyên bị khiếu nại ở nhiều thị trường quốc tế, phải chống chọi gay gắt với hàng rào phòng vệ thương mại. Số vụ việc chống lẩn tránh điều tra, chống phá giá, chống trợ cấp đối với hàng Việt ngày càng gia tăng.

Theo đánh giá của các chuyên gia, một trong những nguyên nhân chính là do các thị trường nhập khẩu cho rằng hàng hóa Việt Nam sử dụng nguyên liệu chính được nhập khẩu từ những khu vực đang bị áp dụng biện pháp phòng vệ thương mại.

Cục Phòng vệ Thương mại (Bộ Công Thương) cho biết, tại Việt Nam, các vụ việc nước ngoài khởi xướng điều tra lẩn tránh thuế hàng hóa xuất khẩu thuộc trường hợp hàng hóa của nước đang bị áp dụng biện pháp phòng vệ thương mại chuyển tải sang Việt Nam để lấy xuất xứ Việt Nam nhằm lẩn tránh thuế.

Ngoài ra, không ít trường hợp hàng hóa của nước ngoài lấy xuất xứ Việt Nam để hưởng thuế suất ưu đãi theo các FTA hoặc các quy định ưu đãi thuế quan.